

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.3.3.2025

Pani Wiesława Palt
Dyrektor
Publiczna Szkoła Podstawowa
im. Powstańców Śląskich
ul. Opolska 51
46-024 Łubniany

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.145.2025

Komisji Rozstrzygającej z dnia 21 sierpnia 2025 r.

P/25/079 – Profilaktyka i leczenie zaburzeń odżywiania

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich ul. Opolska 51, 46-024 Łubniany ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesława Palt, Dyrektor, od 1 września 2001 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz ich efekty
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli mają one istotny wpływ na ustalenia i oceny ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Paweł Toczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/27/2025 z 24 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: PSP w Łubnianach lub Szkoła.

² Dalej: Dyrektor lub Dyrektor Szkoły.

³ Czynności kontrolne zakończono 10 marca 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole nie rozpoznawano w pełni potrzeb w zakresie profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania u dzieci i młodzieży. Z uwagi na brak wiedzy o skali występowania wśród uczniów otyłości, nadwagi i niedowagi, Dyrektor nie zapewniła rzetelnego przygotowania diagnozy, stanowiącej podstawę opracowania programów profilaktyczno-wychowawczych. W treści tych programów uwzględniono jednak działania ukierunkowane na upowszechnianie wiedzy o zasadach prawidłowego odżywiania.

W Szkole prawidłowo realizowano założenia wynikające zarówno z ww. programów i szkolnych programów nauczania, jak też zewnętrznych i własnych projektów w obszarze edukacji zaburzeń odżywiania. Dyrektor zapewniła uczniom możliwość skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, lecz ze względu na niedysponowanie danymi wskazującymi na występowanie u uczniów zaburzeń odżywiania, nie podejmowała działań zmierzających do objęcia potrzebujących taką pomocą.

W Szkole prawidłowo planowano i prowadzono nadzór pedagogiczny dotyczący realizacji podstawy programowej oraz przyjętych programów wychowawczo-profilaktycznych, jak też umożliwiono pielęgniarce szkolnej przeprowadzenie badań przesiewowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Działania na rzecz profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz ich efekty

Opis stanu faktycznego

1. PSP w Łubnianach funkcjonowała jako szkoła publiczna, prowadzona przez Gminę Łubniany i podlegająca nadzorowi Opolskiego Kuratora Oświaty.

(akta kontroli str. 12-139, 146-154, 164-178, 181-243)

Podstawę opracowanych w Szkole programów wychowawczo-profilaktycznych stanowiły przeprowadzane co roku diagnozy⁶ występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, środków zastępczych oraz nowych środków zastępczych. Diagnozy te, zgodnie z art. 26 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷, zostały przeprowadzone przez Dyrektora, z udziałem wyznaczonych pracowników Szkoły w oparciu o analizę zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych opracowań⁸, lecz wyniki tych analiz nie zostały ujęte w formie odrębnego dokumentu. Wśród obserwowanych czynników

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Pięć diagnoz, przygotowanych dla każdego roku szkolnego objętego kontrolą, a tuż po jego rozpoczęciu przedstawionych Radzie pedagogicznej, Radzie rodziców oraz Samorządowi uczniowskiemu, dalej: diagnozy.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm., dalej: upo.

⁸ Tj.: raportu diagnozy z poprzedniego roku szkolnego, sprawozdań wychowawców klas o sytuacji wychowawczej po zakończeniu roku szkolnego, arkusza diagnostycznego pedagoga szkolnego o sytuacji rodzinnej uczniów i zgłaszanych przez nich i ich rodziców problemów, uwag i wniosków z obserwacji i rozmów przeprowadzanych przez psychologa szkolnego, pedagogów i pedagoga specjalnego z uczniami, rodzicami i nauczycielami, potrzeb w zakresie świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania narkomanii w Łubnianach.

ryzyka, nie zidentyfikowano czynników związanych z zaburzeniami odżywiania. Jednym z elementów diagnozy był plan pracy zespołu d.s. zmian w programie wychowawczo-profilaktycznym, który zakładał wypracowanie zaleceń do działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej, w tym dotyczących promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 140-145, 155-167, 179-180, 248-274, 359-426)

Dyrektor wyjaśniła, że *rozpoznawanie czynników ryzyka dla zdrowia uczniów odbywało się poprzez różne działania, obejmujące zarówno obserwacje nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w Szkole, jak i współpracę z różnymi podmiotami, w tym Ośrodkiem Zdrowia, szkoleniowcem czy zaproszoną panią dietetyk na prelekcję dotyczącą zdrowego odżywiania zorganizowaną dla rodziców (...). Nie analizowano danych pochodzących z ankiet, ponieważ w Szkole nie przeprowadzano ankiet z uwagi na to, że nie obserwowano dotąd niepokojących sygnałów w zakresie czynników ryzyka dla zdrowia uczniów.* Dyrektor wśród rozpoznawanych czynników ryzyka wymieniła: *a/ obserwację uczniów – pracownicy szkoły, nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny i psycholog zwracali uwagę na zachowanie, samopoczucie i wygląd uczniów (np. oznaki niedożywienia, nadwagi, problemów emocjonalnych czy zdrowotnych), b/ wywiady i rozmowy – w razie zauważonych problemów grono jest przygotowane do przeprowadzenia rozmów indywidualnych z uczniami, ich rodzicami oraz nauczycielami, aby zidentyfikować ewentualne problemy i odpowiednio pokierować rodziców, by wesprzeć ich w poszukiwaniu wsparcia (...). W obserwacjach i diagnozie czynników ryzyka aktualnie nauczyciele i specjaliści obserwując funkcjonowanie, zachowanie i wygląd uczniów biorą pod uwagę takie czynniki ryzyka, jak m.in.: nieprawidłowe nawyki żywieniowe, spożywanie dużej ilości żywności wysokoprzetworzonej, fast foodów, słodczy, napojów gazowanych, niedostateczne spożycie warzyw, owoców i produktów bogatych w błonnik, nieregularne posiłki, pomijanie śniadań, obiadów w szkole, brak aktywności fizycznej, zbyt długi czas spędzany przed ekranem, mała liczba lekcji wychowania fizycznego (zwłaszcza zwolnienia lekarskie i unikanie zajęć), brak nawyku codziennego ruchu, niska samoocena, niezadowolenie z własnego wyglądu, presja społeczna i media promujące nierealistyczne wzorce sylwetki, hejt w mediach społecznościowych związany z wyglądem, stres szkolny, problemy emocjonalne prowadzące do kompulsywnego jedzenia lub głodzenia się, inne czynniki psychologiczne i społeczne (problemy rodzinne, brak wsparcia emocjonalnego, przemoc rówieśnicza, stres, depresja, lęki – mogące prowadzić do nieprawidłowych nawyków żywieniowych).* Na podstawie powyższych analiz, w razie zaistnienia niepokojących sygnałów, Szkoła dostosuje program wychowawczo-profilaktyczny do aktualnych potrzeb uczniów, starając się zapobiegać problemom, zanim staną się poważnym zagrożeniem dla ich zdrowia (...). W Szkole dotąd nie zidentyfikowano ryzyka występowania zaburzeń odżywiania wśród uczniów. Nie zaobserwowano, by którykolwiek z uczniów wykazywał symptomy zaburzeń odżywiania (np. anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się). Podczas podejmowanych z uczniami i rodzicami rozmów, nie stwierdzono negatywnego wpływu mediów społecznościowych i presji społecznej na postrzeganie przez uczniów własnego ciała. Nie stwierdzono też braku wiedzy wśród uczniów i rodziców na temat zdrowego żywienia i negatywnych konsekwencji zaburzeń odżywiania.

(akta kontroli str. 282-285, 351-355)

Szkoła w dniu 1 września 2021 r. zawarła porozumienie⁹ z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Łubnianach¹⁰ w sprawie objęcia uczniów opieką pielęgniarki szkolnej. Na podstawie tego porozumienia pielęgniarka szkolna zobowiązana była do udzielania uczniom świadczeń opieki zdrowotnej nad uczniami w zakresie profilaktyki, natomiast Dyrektor zobowiązana była do umożliwienia wykonania tych świadczeń.

(akta kontroli str. 276)

W latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 do Szkoły uczęszczało odpowiednio 181, 165, 157 i 168 uczniów.

Analiza danych dotyczących przeprowadzonych wśród uczniów testów przesiewowych¹¹ wykazała, że testy te przeprowadzono: w roku szkolnym 2021/2022 u 24 z 82 uczniów (29,3%), podlegających tym badaniom, w roku szkolnym 2022/2023 u 53 z 81 podlegających tym badaniom (65,4%), w roku szkolnym 2023/2024 u 61 z 77 podlegających tym badaniom (79,2%) oraz w roku szkolnym 2024/2025 u 70 z 90 podlegających tym badaniom (77,8%). Na podstawie wyników testów przesiewowych pielęgniarka szkolna stwierdziła nieprawidłową masę ciała u 83¹² dzieci, z czego 10 przypadków dotyczyło niedowagi, 50 – nadwagi oraz 23 – otyłości.

(akta kontroli str. 287-288 , 293-343, 1411-1414)

Dyrektor wyjaśniła, że *porozumienie zawarto (...) ponieważ Szkoła nie posiada gabinetu lekarskiego, w związku z tym badania prowadzone są na terenie Ośrodka Zdrowia w Łubnianach. (...) celem zawarcia tego porozumienia było udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej nad uczniami w zakresie profilaktyki. Szkoła monitorowała wykonywanie zadań poprzez współpracę, polegającą na przekazywaniu informacji rodzicom, uczniom o terminach badań przesiewowych, przeprowadzanych fluoryzacjach oraz terminach sprawdzania czystości głów. Szkoła jest w stałym kontakcie z pielęgniarką środowiskową. Zadania powierzone w porozumieniu przez SP ZOZ były prowadzone zgodnie z harmonogramem badań przesiewowych. Nie wymagało to weryfikacji przez Dyrektora Szkoły, badania odbywały się w porozumieniu z SPZOZ w Ośrodku Zdrowia. Pielęgniarka przekazywała informację o ilości przeprowadzonych badań w poszczególnych rocznikach oraz ilości przeprowadzonych fluoryzacji. Nie wykonywano dodatkowych czynności, ponieważ nie było takiej konieczności. Szkoła nie otrzymywała informacji o ewentualnej nadwadze, niedowadze, otyłości. W Szkole identyfikacją ryzyka zajmował się zespół ds. wsparcia psychologiczno-pedagogicznego (w tym też profilaktyki), w skład którego wchodził pedagog szkolny, psycholog oraz wychowawcy. Do zespołu nie powołano pielęgniarki, ponieważ jest Ona zatrudniona przez inny podmiot i pełni swoje obowiązki na rzecz swojego pracodawcy w tym czasie, gdy odbywają się spotkania zespołu.*

(akta kontroli str. 352-353)

⁹ Dalej: porozumienie.

¹⁰ Dalej: SPZOZ.

¹¹ Dane pozyskane od pielęgniarki szkolnej w trakcie kontroli przeprowadzonej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Łubnianach.

¹² Tj. w latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 odpowiednio: 8, 22, 23, 30.

Dyrektor Szkoły nie podejmowała w ramach współpracy z pielęgniarką szkolną działań zmierzających do rozpoznawania czynników ryzyka związanych z nieprawidłową masą ciała u uczniów, a także nie pozyskiwała danych o skali tego problemu wśród uczniów szkoły, co opisano dalej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

2. W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 działania w zakresie edukacji zdrowotnej, znaczenia aktywności fizycznej, w tym przekazywania wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania były planowane z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb. Pomimo braku stwierdzonego w diagnozach ryzyka zaburzeń odżywiania wśród uczniów, działania obejmowały elementy edukacji w tym zakresie, a planowano je m.in. w oparciu o program wychowawczo-profilaktyczny¹³, uchwalany corocznie przez Radę rodziców w porozumieniu z Radą pedagogiczną. Podstawą jego przygotowania była przeprowadzona diagnoza, która zawierała określone rekomendacje oraz zadania jakie należy zaplanować w roku szkolnym, a dotyczące promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. Jednym z elementów PWP była działalność wychowawcza, dla której zaplanowano zadania w zakresie budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia wśród uczniów w oparciu o zalecenia dotyczące: a/ opracowania i upowszechniania materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej¹⁴, b/ zaangażowania rodziców (opiekunów) do współpracy przy organizacji uroczystości/imprez szkolnych i klasowych, zawodów sportowych¹⁵, c/ promowania zdrowego i aktywnego trybu życia poprzez organizację spotkań rodziców (opiekunów) ze specjalistami, w sprawach wykraczających poza kompetencje zawodowe wychowawcy¹⁶.

(akta kontroli str. 249-274, 359-426)

Działania w powyższym zakresie planowano także na etapie przygotowania szkolnych programów nauczania wynikających z podstawy programowej na każdym etapie edukacyjnym. Nauczyciele przygotowywali roczne plany pracy, a tematy zajęć były dostosowane do wieku uczniów. Wśród tematów uwzględniono te, które obejmowały swoim zakresem zasady zdrowego trybu życia, a ich realizację zaplanowano w formie zajęć teoretycznych i praktycznych.

(akta kontroli str. 428-429, 669-751, 952-1051, 1061-1093)

Dyrektor wyjaśniła, że *planowanie działań dotyczących upowszechniania wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania w Szkole opiera się głównie na obserwacji i analizie aktualnych potrzeb uczniów (...). Głównym źródłem danych wykorzystywanych do planowania działań są zatem obserwacje nauczycieli, wychowawców, psychologa i pedagoga szkolnego, dotyczące nawyków żywieniowych, aktywności fizycznej i samooceny uczniów. (...) Coroczne programy*

¹³ Dalej: PWP.

¹⁴ Były to min.: Opracowanie materiałów z opisem dostępnych zajęć pozalekcyjnych, uświadamianie rodziców o istotności udziału dzieci w zajęciach W-F, udział w programach edukacyjnych promujących zdrowy tryb życia, przygotowanie ulotek dot. zdrowego żywienia, współpraca z Instytutem Żywności i Żywienia.

¹⁵ Były to min.: organizacja wycieczek, turniejów sportowych, warsztatów kulinarnych oraz festynu rodzinnego.

¹⁶ Były to min.: spotkania z dietetykiem, wyjaśniające zasady zdrowego żywienia oraz korzyści płynące ze stosowania się do tych reguł.

wychowawczo-profilaktyczne w Szkole opracowywano dotąd na podstawie diagnozy czynników ryzyka oraz potrzeb rozwojowych uczniów. W Szkole dotąd nie zauważono występowania wśród uczniów niepokojących sygnałów w zakresie zaburzeń odżywiania, jednak w razie pojawienia się takiego ryzyka w przyszłości, dane z obserwacji nauczycieli lub szkolnych specjalistów będą oczywiście brane pod uwagę w przypadku profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania oraz przygotowywania kolejnych programów wychowawczo-profilaktycznych z uwzględnieniem tego typu ryzyka.

(akta kontroli str. 284, 286)

Planując działania w Szkole uznano, że problem i potrzeby dotyczące zaburzeń odżywiania wśród uczniów nie występowały, nie uwzględniano także możliwości występowania czynników ryzyka w tym zakresie. Przyczyną tego był brak wiedzy na temat skali nieprawidłowej masy ciała u 83 dzieci, w tym 23 ze stwierdzoną otyłością.

3. W latach szkolnych 2022/2023 – 2024/2025, Szkoła realizowała zadania ujęte w PWP, obejmujące treści i działania m.in. o charakterze wychowawczym skierowane dla uczniów oraz profilaktyczne, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

(akta kontroli str. 359-426, 428-436, 639-668)

W ramach programów realizowano działania¹⁷ ukierunkowane na upowszechnianie wiedzy w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki, w tym dotyczące racjonalnego odżywiania. Działania te obejmowały swoim zakresem profilaktykę zaburzeń odżywiania poprzez udział w programach zewnętrznych i własnych, których tematyka uwzględniała ryzyko występowania otyłości u dzieci oraz sposoby utrzymania prawidłowej masy ciała.

Jednym z nich był program *Fitschool* prowadzony pod patronatem Fundacji Medicover. Działania zaplanowano w roku szkolnym 2024/2025, a prowadzili je nauczyciel oraz pedagog szkolny. Celem głównym programu było umacnianie potencjału zdrowia dzieci poprzez zwiększenie poziomu aktywności fizycznej. Do programu przystąpili uczniowie wszystkich klas¹⁸. Program realizowano w formie zajęć interaktywnych, w oparciu o przygotowane przez ekspertów scenariusze, podczas których dzieci poznały m.in. zasady zdrowego żywienia, regularności posiłków, piramidy zdrowego żywienia i aktywności fizycznej oraz ich wpływu na zachowanie odpowiedniej masy ciała i poprawę zdrowia psychicznego. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych program ten nadal był realizowany.

(akta kontroli str. 428-457)

W latach 2021-2025 w Szkole, realizowano unijny projekt o nazwie *Program dla Szkół*, koordynowany przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, którego celem było kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Program kierowany

¹⁷ W latach szkolnych 2022/2023 – 2024/2025 było to 20 działań dotyczących upowszechniania wiedzy w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki, w tym dotyczących racjonalnego odżywiania i możliwości występowania zaburzeń (*Fitschool*; *Program dla Szkół*; *Szkolny Klub Sportowy*; *Outdoorowa Świetlica*; *Gdy na powietrzu wiedza wejdzie Ci do Głowy – będziesz nie tylko mądry, ale też zdrowy*; *Trzymaj Formę*).

¹⁸ Tj. Klasy I-VIII, łącznie 168 uczniów.

był do uczniów, a także ich rodziców. Działania edukacyjne prowadzili nauczyciele Szkoły w oparciu o przygotowane scenariusze zajęć¹⁹, które zawierały informacje dotyczące wpływu regularnego spożywania posiłków na utrzymanie prawidłowej masy ciała i rzadsze występowanie nadwagi i otyłości. Zajęcia prowadzono w formie pogadanek z uczniami, warsztatów kulinarnych, podczas których uczniowie wspólnie przygotowywali posiłki. Działania edukacyjne prowadzone były także w domu, na podstawie przekazanych rodzicom materiałów, a ich celem było zainspirowanie rodzin do wspólnego przygotowywania i celebrowania posiłków w oparciu o zdrowe nawyki żywieniowe. W programie udział wzięło łącznie 248 uczniów²⁰, a osiągnięte wyniki w postaci danych o liczbie dzieci biorących udział w programie oraz formach i sposobach realizacji scenariuszy, przedstawiono organizatorowi w ankiecie. Program pozwolił na budowanie świadomości wśród uczniów, co do zdrowego odżywiania oraz znaczenia aktywności fizycznej.

(akta kontroli str. 428-436, 458-494, 895-907)

W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 Szkoła realizowała program opracowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki o nazwie *Szkolny Klub Sportowy*. Skierowany był on przede wszystkim do uczniów nieobjętych regularnymi formami aktywności fizycznej, a jednym z jego celów było poprawienie sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży, w tym poprzez profilaktykę nadwagi i otyłości. Realizację programu powierzono nauczycielowi wychowania fizycznego, a udział w nim wzięło 132 uczniów²¹. Postępy realizacji programu odnotowywano w elektronicznym dzienniku, a monitoring i kontrolę w tym zakresie prowadził operator krajowy²² i wojewódzki²³. Wyniki poddano szkolnej ewaluacji. Efektem działań, poprzez umożliwienie uczniom o mniejszej sprawności i aktywności fizycznej udział w programie, było zwiększenie aktywności fizycznej tych osób, zwłaszcza w czasie wolnym.

(akta kontroli str. 428-436, 558-561, 1103-1104)

W roku szkolnym 2023/2024 w Szkole realizowano własny, innowacyjny program *Outdoorowa Świetlica*, przygotowany i prowadzony przez pedagoga i nauczycieli. Program kierowany był do uczniów świetlicy klas I-IV. Program został wdrożony m.in. z uwagi na potrzebę zwiększania aktywności fizycznej uczniów i ich kontaktu z naturą, w celu zapobiegania Zespołowi Deficytu Natury²⁴, który – według autora programu – wpływał m.in. na otyłość wśród dzieci. Udział w programie wzięło 15 uczniów uczęszczających do świetlicy. Program został poddany ewaluacji przez prowadzących go nauczycieli i na jej podstawie

¹⁹ Propozycje zajęć dostosowane były do wieku uczniów z podziałem na klasy I-III i IV-V.

²⁰ W tym w latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 uczniów klas I-V odpowiednio: 52, 73, 54, 69.

²¹ W tym w latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, uczniów klas V-VIII odpowiednio: 42, 46, 44.

²² W okresie kontroli był nim Instytut Sportu – Państwowy Instytut Badawczy.

²³ W okresie kontroli był nim Szkolny Związek Sportowy „Opolskie”.

²⁴ Termin pojawiający się w przestrzeni naukowej, którego założenia dotyczą wpływu na zaburzenia m.in.: ADHD, depresję, lęki, zaburzenia Integracji Sensorycznej, alergie, wady postawy, problemy z koncentracją, otyłość.

stwierdzono wzrost zwiększenia aktywności fizycznej oraz poprawę zdrowia fizycznego i psychicznego uczniów.

(akta kontroli str. 428-436, 596-605, 675-690)

W 2021 r. zgodnie z uchwałą²⁵ Rady pedagogicznej, wprowadzono w Szkole projekt edukacyjny *Gdy na powietrzu wiedza wejdzie Ci do Głowy – będziesz nie tylko mądry, ale też zdrowy*. Program przygotowany został przez szkolnego psychologa, a kierowany był do uczniów wszystkich klas. W ramach planowanych działań założono realizację wybranych zajęć szkolnych²⁶ oraz innych aktywności integrujących w formie zajęć na powietrzu. W programie zwrócono uwagę m.in. na korzyści jakie daje aktywność fizyczna poprzez zmniejszenie prawdopodobieństwa występowania chorób oraz utrzymanie prawidłowej masy ciała. Po zakończeniu programu przygotowane zostało sprawozdanie z jego realizacji, w którym wskazano m.in., że angażowanie i motywowanie uczniów do zajęć na świeżym powietrzu wpłynęło na poprawę kondycji psychofizycznej i stanu zdrowia dzieci, co przyczyniło się także do poprawy pracy układu krążeniowego i usprawnienia metabolizmu. Program objęty został ewaluacją przeprowadzoną przez szkolnego psychologa, a jego pozytywnie oceny formułowali nauczyciele, którzy zauważyli zwiększenie zaangażowania uczniów w naukę oraz poprawę ich koncentracji. Program kontynuowano w latach szkolnych 2022/2023 – 2024/2025, angażując do udziału wszystkich uczniów.

(akta kontroli str. 428-436, 606-618, 752-890)

W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 Szkoła przystąpiła do realizacji *Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!”*²⁷. Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin przez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opierając się na odpowiedzialności indywidualnej i wolnym wyborze jednostki. Program dedykowany był dla dzieci klas V-VIII, a udział w nim wzięło 80 uczniów w każdym roku szkolnym. Treści programowe obejmowały zaburzenia stanu zdrowia i rozwoju związane z nieprawidłowym odżywianiem, tj. nadwagą, otyłością, niedoborem masy ciała, anoreksją i bulimią. Koordynatorem programu była Dyrektor Szkoły, a realizację powierzono nauczycielom. W ramach programu Szkoła organizowała zajęcia ogólnie rozwijające uczniów, wykraczające poza podstawę programową i programy nauczania. Program realizowano poprzez organizację wycieczek, rajdów turystycznych, festynów, zawodów sportowych, zajęć poza Szkołą oraz promocję zdrowia przez wychowawców klas i nauczycieli zajęć świetlicowych. Efektem działań było utrwalenie wiedzy wśród uczniów oraz zwrócenie szczególnej uwagi na znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia. Po zakończeniu realizacji każdej edycji programu, szkolny koordynator przygotowywał i wysyłał do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

²⁵ Uchwała Rady pedagogicznej nr 14/05/2021 z dnia 24 maja 2021 r.

²⁶ Były to m.in.: edukacja wczesnoszkolna, j. angielski, fizyka, przyroda, informatyka, matematyka, plastyka, biologia, historia, chemia, religia a także zajęcia z doradztwa zawodowego.

²⁷ Organizatorem programu był Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców.

sprawozdanie opisujące jego wykonanie. Zebrane informacje na poziomie krajowym, były podstawą propozycji zmian kolejnych edycji programu.

(akta kontroli str. 428-436, 548-553, 908-909)

Jednym z działań realizowanych w ramach PWP był udział dwóch nauczycieli klas I-VI w programie badawczym pn. *Przeprowadzenie badań naukowych z zakresu żywienia dzieci i młodzieży oraz opracowanie i wdrożenie programu edukacji żywieniowej uczniów klas I-VII szkół podstawowych*²⁸. Zadanie obejmowało przygotowanie ankiety dotyczącej organizacji żywienia w Szkole oraz udział nauczycieli w szkoleniu dotyczącym m.in. najczęstszych błędów żywieniowych, ich konsekwencji oraz zaburzeń odżywiania.

(akta kontroli str. 534-543, 1096-1102, 1130)

4. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z art. 1 pkt 15a upo, Szkoła zapewniła upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania. Szkolne programy nauczania w tym zakresie dostosowane były do wieku dzieci, z uwzględnieniem dwóch etapów edukacyjnych tj.: I etap obejmujący klasy I-III (edukacja wczesnoszkolna) oraz II etap obejmujący klasy IV-VIII. Wraz z programem wychowawczo-profilaktycznym tworzyły spójną całość i uwzględniały wymagania opisane w podstawie programowej określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej²⁹.

Proces wychowania i kształcenia o zasadach racjonalnego odżywiania w ramach edukacji wczesnoszkolnej ukierunkowany był na zaspokojenie naturalnych potrzeb rozwojowych uczniów, poprzez wspieranie wielokierunkowej aktywności dzieci, umożliwiając im nabywanie umiejętności samodzielnego uczenia się. Działania Szkoły w tym zakresie, realizowane były m.in. poprzez zabawę, wspieranie aktywności dzieci oraz rozwijanie ich nawyków i zachowań adekwatnych do poznanych wartości w ramach edukacji zdrowotnej dotyczącej zasad odżywiania się i trybu życia. Tematy zajęć obejmujące edukację wczesnoszkolną zawierały zagadnienia takie jak: znaczenie warzyw i owoców w diecie oraz poszczególnych posiłków, układanie propozycji jadłospisu zgodnie z zasadami zdrowego odżywiania, a także konsekwencje złego odżywiania. Dzieciom umożliwiono udział w programie edukacyjnym *Śniadanie daje moc*³⁰, przewidującym wspólne przygotowywanie posiłków, zapoznanie z zasadami zdrowego żywienia oraz rolą prawidłowo zbilansowanej diety w życiu, a także ograniczenie spożywania słodyczy. Program realizowany był w latach szkolnych

²⁸ Zadanie finansowane było ze środków Ministra Edukacji i Nauki na podstawie Umowy nr MEiN/2022/DPI/96 z dnia 7 marca 2022 r.

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 356, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie podstawy programowej.

³⁰ Organizatorem programu było: Partnerstwo dla zdrowia – koalicja firm Danone, Lubella, Biedronka oraz Instytutu Matki i Dziecka.

2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025, a udział w nim wzięli uczniowie klas I-III w liczbie odpowiednio: 65, 65, 61, 68.

(akta kontroli str. 562-563, 669, 674)

Edukację o zasadach racjonalnego odżywiania prowadzono także w ramach zajęć świetlicy szkolnej. Obejmowała ona pogadanki o zdrowym żywieniu, układanie jadłospisu, kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych, rozmowy o witaminach oraz celebrację wspólnych śniadań. Zapewniono także dzieciom zajęcia ruchowe na dworze.

(akta kontroli str. 675-690)

Szkoła realizowała działania ukierunkowane na upowszechnianie wiedzy o zaburzeniach odżywiania w ramach II etapu edukacyjnego (klasy IV-VIII). Zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, zakres kształcenia z biologii dla kl. VII w latach szkolnych 2021/2022–2024/2025 obejmował informacje dotyczące budowy i funkcjonowania układu pokarmowego oraz występujących w tym zakresie zaburzeń odżywiania. Uczniowie zapoznali się z problematyką chorób układu pokarmowego, zjawiskiem otyłości, anoreksji i bulimii będących podłożem występowania zaburzeń odżywiania, sposobem obliczania indeksu masy ciała (BMI) oraz konieczności stosowania diety zróżnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu.

(akta kontroli str. 743-746, 952-953, 956-959)

W roku szkolnym 2023/2024 w ramach zajęć z wychowawcą w klasie VI zrealizowano temat dotyczący *zdrowego trybu odżywiania – wyliczamy swoje BMI*. Nauczyciel, zgodnie ze scenariuszem zajęć, posługując się *talerzem zdrowego żywienia*³¹ omówił znaczenie aktywności fizycznej dla zachowania zdrowia, w tym wskaźnik BMI i zaburzenia związane z obniżeniem masy ciała. W ramach godzin wychowawczych w klasie V i VII zorganizowano Wigilię klasową w oparciu o zdobytą wiedzę dotyczącą właściwych nawyków żywieniowych, zwracając uwagę na znaczenie śniadania w diecie i jego wpływu na utrzymanie prawidłowej masy ciała.

(akta kontroli str. 954-955)

Program nauczania wychowania fizycznego dla klas V-VIII w zakresie edukacji zdrowotnej, zawierał m.in. treści dotyczące zaburzeń odżywiania. Uczniowie zapoznali się z przyczynami powstawania otyłości oraz zasadami jej zapobiegania. W ramach prowadzonych zajęć dokonywali pomiaru wzrostu i wagi ciała.

(akta kontroli str. 698-725, 961)

Dyrektor wyjaśniła, że *główne obszary działań w zakresie upowszechniania wiedzy o zdrowym odżywianiu to edukacja żywieniowa w ramach zajęć szkolnych, wynikająca z podstawy programowej na każdym etapie edukacyjnym, kierunków polityki państwa na dany rok szkolny, jako wskazówki do działań podejmowanych w Szkole i przez nauczycieli, wniosków z nadzoru pedagogicznego m.in.*

³¹ W 2020 r. narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH opracował nowe zalecenia zdrowego żywienia dostępne pod adresem: <https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/talerz-zdrowego-zywienia/>.

wprowadzenie elementów edukacji zdrowotnej na lekcjach edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, biologii, wychowania fizycznego i godzinach wychowawczych, a także na zajęciach profilaktycznych z pedagogiem i psychologiem, dyskusje i pogadanki z psychologiem na temat presji społecznej związanej z wyglądem i jej wpływu na zdrowie psychiczne i fizyczne, prezentacje multimedialne zamieszczane przez psychologa na stronie internetowej Szkoły dot. profilaktyki. (...). Szkoła podejmując działania profilaktyczne, kieruje się także wytycznymi i zaleceniami dotyczącymi zdrowego odżywiania i profilaktyki zaburzeń odżywiania Ministerstwa Zdrowia, Sanepidu i instytucji zajmujących się zdrowiem publicznym. Prowadzone są również projekty edukacyjne, np. Gdy na powietrzu (...), czy inne programy i projekty w Szkole, kampanie informacyjne (gazetki ścienne), promowanie zdrowych nawyków w praktyce (śniadanie daje moc), organizowanie zajęć pozalekcyjnych opartych na aktywności uczniów, wspieranie aktywności fizycznej poprzez zajęcia dodatkowe (aktywny do kwadratu) i wycieczki sportowe, prowadzenie akcji promujących zdrowy i aktywny styl życia (lokalna akcja sportowa – festyn rodzinny, dzień dobry wakacje – kręcimy dla zabawy) (...). Dzięki tak kompleksowemu podejściu, Szkoła ma możliwość skutecznie wpływać na świadomość uczniów i ich rodzin w zakresie zdrowego odżywiania oraz zapobiegać problemom wynikającym z niewłaściwych nawyków.

(akta kontroli str. 286)

5. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach³² w Szkole zorganizowano pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów i ich rodziców, która była dostępna także dla osób z zaburzeniami odżywiania. W statucie Szkoły wskazano, że dobrowolnie i bezpłatnie z tej pomocy korzystać mogą uczniowie, rodzice i nauczyciele, a jeden z przypadków, w którym pomoc mogła być udzielona obejmował występowanie choroby przewlekłej. Do udzielenia uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole zobowiązani byli nauczyciele, wychowawcy oraz specjaliści, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni. Wsparciem merytorycznym przy organizacji i udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej mogły być poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym specjalistyczne, placówki doskonalenia nauczycieli, inne szkoły i placówki, organizacje pozarządowe oraz instytucje działające na rzecz rodziny i dzieci.

W Szkole obowiązywały *Procedury bezpieczeństwa w Szkole*³³, w których zawarto sposoby postępowania w sytuacji podejrzenia występowania zaburzeń odżywiania wśród uczniów, a ich celem było zapewnienie odpowiedniego wsparcia uczniom, którzy mogą zmagać się z zaburzeniami odżywiania oraz szybkie podjęcie działań interwencyjnych i profilaktycznych. Przyjęte procedury obowiązywały wszystkich nauczycieli, wychowawców, pedagogów, psychologa oraz Dyrektora Szkoły. Wskazano w niej objawy sugerujące zaburzenia

³² Dz. U. z 2023 r. poz. 1798, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

³³ Dokument przyjęto w dniu 27 maja 2019 r, a ostatnia aktualizacja nastąpiła 28 września 2022 r.

odżywiania³⁴, na które należy zwrócić w szczególności uwagę, a także zobowiązano nauczycieli do zgłaszania spostrzeżeń pedagogowi lub psychologowi szkolnemu, przy zachowaniu możliwości prowadzenia dyskretnej rozmowy z uczniem, okazując troskę, unikając oceniania i nacisków. Pedagoga lub psychologa szkolnego zobowiązano do przeprowadzenia rozmowy z uczniem, konsultacji z innymi nauczycielami, a także kontaktu z rodzicami w celu poinformowania ich o obawach i zaproponowaniu konsultacji ze specjalistą (lekarzem, psychologiem, dietetykiem).

(akta kontroli str. 192-193, 1364-1366, 1399-1400)

6. W kontrolowanym okresie Dyrektor Szkoły nie dysponowała danymi o przypadkach uczniów, u których zdiagnozowano chorobę przewlekłą związaną z zaburzeniami odżywiania, w tym niedożywienie, anoreksję, bulimię lub otyłość. W Szkole, w ramach obserwacji i prowadzonych zajęć edukacyjnych i wychowawczych również nie zidentyfikowano tego rodzaju problemów. W związku z tym, Dyrektor Szkoły nie występowała z inicjatywą udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym zakresie.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli, dotyczące występowania wśród dzieci nieprawidłowości w zakresie masy ciała, wskazywały na występowanie chorób przewlekłych takich jak otyłość, w stosunku do których należało podjąć działania obejmujące swoim zakresem udzielenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Zaniechania w tym obszarze opisano szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 244-247, 275, 286)

7. W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 w Szkole nie były prowadzone kontrole zewnętrzne, jak też wewnętrzne dotyczące profilaktyki i leczenia zaburzeń odżywiania. Dyrektor Szkoły planowała i sprawowała nadzór pedagogiczny nad realizacją podstawy programowej oraz prowadzonej profilaktyki dotyczącej upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania.

W celu zabezpieczenia ochrony interesów dzieci będących uczniami Szkoły, wprowadzono procedury przewidujące mechanizmy informowania właściwych organów o sytuacjach mogących zagrażać życiu lub zdrowiu dziecka. Były to m.in.: a/ *procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze Szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo* (zakładała powiadomienie opieki społecznej i Sądu Rodzinnego); b/ *procedura postępowania w sytuacji podejrzenia występowania zaburzeń odżywiania wśród uczniów* (zakładała możliwość poinformowania instytucji zewnętrznych w zakresie zapewnieniu uczniowi wsparcia), a także *zalecenia postępowania dotyczące opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi*. Sposobem zapobiegania sytuacjom mogącym dyskryminować lub naruszać dobra osobiste uczniów m.in. w zakresie nieprawidłowej masy ciała, było uregulowanie w Statucie Szkoły: *Praw*

³⁴ Były to: znacząca utrata masy ciała lub nagłe przybranie na wadze, unikanie posiłków w szkole lub ich wyrzucanie, nadmierne zainteresowanie (kaloriami, dietą, wyglądem), zmiany nastroju (depresja, wycofanie społeczne), częste wizyty w toalecie po posiłkach (np. prowokacje wymiotów lub w związku z przyjmowaniem leków przeczyszczających), zmęczenie, osłabienie i problemy z koncentracją.

i obowiązków członków społeczności szkolnej³⁵ oraz Praw i obowiązków uczniów³⁶, których przestrzeganie podlegało nadzorowi pedagogicznemu sprawowanego przez Dyrektora Szkoły, a w celu zapewnienia ochrony praw ucznia powoływano w Szkole Rzecznika Praw Ucznia, który zgodnie ze Statutem stał na straży praw określonych w Statucie, Konstytucji Rzeczypospolitej, Konwencji o Prawach Dziecka i innych przepisach z poszanowaniem odpowiedzialności, praw i obowiązków nauczycieli.

Z uwagi na niedysponowanie przez Dyrektora Szkoły danymi o występujących wśród uczniów przypadków otyłości, nie podejmowano działań zmierzających do informowania właściwych organów o podejrzeniu sprawowania niewłaściwej opieki.

(akta kontroli str. 97-98, 344-348, 1225-1363, 1374, 1383, 1385, 1390, 1399, 1404, 1409-1410)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 26 ust. 3 upo, do zadań Dyrektora lub wskazanego pracownika, należało przygotowanie corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu, wyniki diagnozy stanowiły podstawę opracowania programów wychowawczo-profilaktycznych, do realizacji których zobowiązana była Szkoła.

W związku z nieuzyskaniem przez Dyrektora danych o liczbie uczniów z nieprawidłową masą ciała, w latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025, diagnozy te przeprowadzono nierzetelnie. Przeprowadzona równolegle kontrola NIK wykazała, że wyniki corocznych testów przesiewowych wskazywały na ryzyko wystąpienia u uczniów zaburzeń odżywiania, prowadzących do chorób takich jak otyłość, anoreksja i bulimia. Na podstawie wykonanych testów potwierdzono nieprawidłową masę ciała u 83 dzieci, z czego 10 przypadków dotyczyło niedowagi, 50 – nadwagi oraz 23 – otyłości.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami³⁷, pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania albo higienistka szkolna współpracuje z dyrektorem szkoły, nauczycielami i pedagogiem szkolnym. Współpraca ta polega na podejmowaniu wspólnych działań w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia, z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych oraz rozpoznanych czynników ryzyka dla zdrowia uczniów danej szkoły.

(akta kontroli str. 244, 248-274, 293-342, 1411-1414)

Dyrektor wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą, nie wnioskowano o udział pielęgniarki szkolnej w posiedzeniach Rady Pedagogicznej, które odbywają się w godzinach popołudniowych. Pielęgniarka nie uczestniczyła w zebraniach Rady Rodziców. Rada Rodziców nie wystąpiła z wnioskiem o zaproszenie pielęgniarki.

³⁵ W dziale X Statutu, w rozdziale 1 §102 – określono obowiązek poszanowania godności drugiego człowieka.

³⁶ W dziale X Statutu, w rozdziale 2 §103 – uregulowano m.in. prawo każdego ucznia do bezpieczeństwa i ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochrony i poszanowania jego godności.

³⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1078, ze zm.

Zebrania odbywają się w godzinach wieczornych. (...) Szkoła nie otrzymuje informacji o ewentualnej nadwadze, niedowadze, otyłości. Szkoła nie dysponuje informacjami o skali problemu, do tej pory tego typu problemy nie występowały.

(akta kontroli str. 244, 280, 351-353)

Zdaniem NIK, w ramach współpracy z pielęgniarką środowiska nauczania, Dyrektor Szkoły miała możliwość uzyskania istotnych dla realizacji obowiązku przygotowania diagnozy oraz rozpoznania występujących w Szkole czynników ryzyka, informacji o wynikach przeprowadzonych testów przesiewowych. W ocenie NIK, zaniechanie uzyskania takich danych świadczy o braku wymaganej rzetelności w przygotowaniu corocznych diagnoz oraz opracowanych na ich podstawie programów wychowawczo-profilaktycznych. Zadania wynikające z zawartego przez Dyrektora Szkoły porozumienia skupiały się wyłącznie na przekazywaniu danych o liczbie dzieci, u których badania należało przeprowadzić, ich organizacji i pozyskaniu informacji w zakresie ilości przeprowadzonych badań. Zaznaczyć należy, że ustalenia w zakresie nieprawidłowej masy ciała wśród uczniów wprost wskazują na możliwość występowania zaburzeń odżywiania, zwłaszcza, że u 23 dzieci, zgodnie z wynikami testów przesiewowych stwierdzono otyłość.

2. Dyrektor Szkoły nie uzgodniła z SPZOZ oraz pielęgniarką środowiska nauczania i wychowania warunków współpracy w obszarze zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, u których rozpoznano nieprawidłową masę ciała, mogącą świadczyć o występujących zaburzeniach odżywiania. Nie zwracała się również do pielęgniarki, która dysponowała danymi o osobach z nieprawidłową masą ciała, wskazującymi na ryzyko wystąpienia choroby przewlekłej, aby wystąpiła z inicjatywą udzielenia takiej pomocy.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami, pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania albo higienistka szkolna współpracuje z dyrektorem szkoły, nauczycielami i pedagogiem szkolnym. Ta współpraca polega na podejmowaniu wspólnych działań w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia, z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych oraz rozpoznanych czynników ryzyka dla zdrowia uczniów danej szkoły.

Dodatkowo, § 4 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej wskazuje, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, w tym pielęgniarką środowiska nauczania i wychowania. Warunki tej współpracy Dyrektor Szkoły uzgadnia z wymienionymi podmiotami (§ 4 ust. 4 cyt. rozporządzenia). Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole i placówce jest udzielana z inicjatywy m.in. dyrektora szkoły lub placówki, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania lub higienistki szkolnej, poradni oraz organizacji pozarządowej, innej instytucji lub podmiotu działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że *ani pielęgniarka szkolna, ani rodzice nie wnioskowali o objęcie dziecka z zaburzeniami odżywiania opieką psychologiczno-pedagogiczną. (...) od roku 2022 do chwili obecnej nie rozpoznano uczniów z zaburzeniami odżywiania. (...). Do tej pory do Dyrektora nie wpłynęło żadne zgłoszenie o zaburzeniach odżywiania. (...) ponieważ w Szkole nie rozpoznano uczniów*

z zaburzeniami odżywiania, brak informacji od rodziców, brak skarg, Szkoła nie miała potrzeby występowania do pielęgniarki o zbiorcze informacje.

W konsekwencji opisanych powyżej zaniechań, świadczących o braku wymaganej rzetelności postępowania, w przypadku 23 uczniów, u których na podstawie przeprowadzonych testów przesiewowych stwierdzono możliwość występowania choroby przewlekłej, nie zostały podjęte działania zmierzające do zapewnienia opieki psychologiczno-pedagogicznej.

(akta kontroli str. 244-247, 275-276, 286-288, 293-342, 1411-1414)

OBSZAR

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Podjęcie działań – w ramach współpracy z pielęgniarką szkolną – zmierzających do pozyskiwania danych o wynikach testów przesiewowych oraz uwzględniania tych informacji przy opracowywaniu programów profilaktyczno-wychowawczych, a także – w uzasadnionych przypadkach – zapewnienia uczniom opieki psychologiczno-pedagogicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 1 lipca 2025 r.

Kontroler
Paweł Toczek
specjalista kontroli państwowej
podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Arkadiusz Kuglarz
p. o. Dyrektora
podpisano elektronicznie

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Arkadiusz Kuglarz
p. o. Dyrektora
podpisano elektronicznie